

Lapse osalemisõigus perekonnaõiguslikes menetlustes

1. Õppekava nimetus: Lapse osalemisõigus perekonnaõiguslikes menetlustes

2. Õppekavarühm: Sotsiaaltöö ja nõustamine

3. Eesmärk ja õpiväljundid

3.1 Eesmärk

Lapse menetlusse kaasamise oskuste tõstmine – lapse osalemisõiguse kaasaegsete teooriate, õigusliku keskkonna ja parimate praktikatega tutvumine; koostöö ja usalduse parandamine erinevate valdkondade spetsialistide vahel; enesehoole meetodite tundmine.

3.2 Õpiväljundid

Koolituse lõpuks õppija

- Peab lapse osalemist menetluses oluliseks
- Süstematiseerib õiguslaseid ja sotsiaalteaduslikke teadmisi lapse õigusest osaleda teda puudutavates menetlustes
- Teab sellises olukorras rakendatavat õigust ning Lundy lapse kaasamise mudelit
- Teab ja oskab rakendada erinevaid lapse kaasamise tehnikaid
- Peab koostööd erinevate spetsialistide vahel vajalikuks, mõtestab erinevate spetsialistide rollide erinevust menetluses ning seostab neid rolle lapse õigustega
- Teab ja oskab kasutada abivahendeid enda heaolu tagamiseks

Sihtgrupp ja õppe alustamise tingimused

Kohalike omaavalitsuste ja Sotsiaalkindlustusameti lastekaitsetöötajad ning lapsi puudutavates tsiviilõiguslikes menetlustes osalevad advokaadid

4. Õppe kogumaht (sealhulgas e-õppe, auditoorse kontaktõppe; praktilise ja iseseisva töö osakaal), selle ülesehitus, õppekeskkond ja õppevahendid

Õppe kogumaht on 18 akadeemilist tundi, sh 16 on kontaktunnid auditooriumis / veebiseminarina ning 2 tundi iseseisev töö, mis tuleb esitada koolituspäevade vahelisel ajal.

5. Õppeprotsessi kirjeldus, sh õppe sisu, õppemeetodid ja -materjalid

Õppe sisu	Õppemeetodid
Lapse osalemisõiguse sotsiaalsed ja juriidilised alused, sh eesmärgid; lapsepõlve sotsioloogia, lapse areng ja heaolu; kesksed asjakohased õigusaktid ja kohtupraktika: LÕK, Euroopa inimõigused, LasteKS ja menetlusõigus; lapse osalemise Lundy mudel; lapse toimevõimekus ja seos osalemisõigusega.	<i>Lühemad ettekanded, küsimustele vastamine, probleemküsimuste arutamine</i>
Erinevate spetsialistide rollid last puudutavas tsiviilmenetluses. Spetsialisti oskused suhtlemisel lapsega kohtumenetluses – laps kohtumenetluses kui spetsiifiline klient, tema informeerimine, lapse parimad huvid	<i>Lühemad loengud, lühiarutelu naabriga, probleemküsimuste arutamine</i>
Spetsialisti oskused suhtlemisel lastega: sobiva õhkkonna loomine, lapse ärakuulamine, lapsele tagasiside andmine ja lapse toetamine menetluses. Osalejate tõstatatud küsimused.	<i>Lühemad loengud, enda kogemuse reflekteerimine, probleemküsimuste arutamine</i>
Praktikum, töö kaasustega.	<i>Grupi arutelud, grupitöö</i>
Lapsesõbralik kirjalik suhtlemine. Teoreetilised lähtekohad, teooriast igapäevapraktikasse – professionaalse kogemuse reflekteerimine.	<i>Koduülesande reflekteerimine, lühiettekanded, näidetega tutvumine</i>
Kuidas parandada koostööd spetsialistide vahel – head praktikad.	<i>Grupiarutelud, grupiarutelu kokkuvõte, lühikaasuste kaalumise.</i>
Spetsialisti heaolu tagamine: teooria, praktilised kogemused, SPARK vahendi tutvustamine.	<i>Lühiettekanded, küsimused-vastused</i>
Kaasuse lahendamine VÕI oma töö kirjalik reflekteerimine	<i>Iseseisev töö</i>

Õppematerjalid: slaidid, töölehed ja kirjalikud kokkuvõtted, SPARK töövahend spetsialisti heaolu hindamiseks.

6. Hindamine ehk õppe lõpetamise tingimused

Koolituse lõpetamiseks on vajalik 85% kontaktõppes osalemine ja kodutöö esitamine

7. Väljastatavad dokumendid (tõend või tunnistus)

Tunnistus

8. Koolitaja(te) kvalifikatsioon (koolituse läbiviimiseks vajaliku kvalifikatsiooni, õpi- või töökogemuse kirjeldus)

Katre Luhamaa on Tartu Ülikooli õigusteaduskonna lektor ja Bergeni Ülikooli Discretion projekti uurija. Ta on osalenud ka rahvusvahelises projektis, mille raames analüüsi lastekaitsetöötajate ja lapsi esindavate advokaatide koolitusvajadusi ning koostati selle koolituse kava. Rohkem infot: <https://sisu.ut.ee/lapseoigused/avaleht>

Judit Strömpl on Tartu Ülikooli sotsiaaltöö uuringute dotsent. Ta on osalenud koos Katre Luhamaaga rahvusvahelises projektis, mille raames analüüsi lastekaitsetöötajate ja lapsi esindavate advokaatide koolitusvajadusi ja koostati koolituskava sellele koolitusele